

**Αξιοποίηση του ονόματος του παιδιού για το
γραμματισμό των νηπίων
Μέρος 1^ο : Εισαγωγή**

Μαρία Θεοδωρακάκου

Νηπιαγωγός, ΜΤΕΕΑ

maria.theodorakakou@gmail.com

Η παρουσίαση αναπτύχθηκε για την πλατφόρμα
'Ταξίδι στον γραμματισμό'

Συνοπτική παρουσίαση

- ο Προσεγγίζοντας το όνομα μέσα στο νηπιαγωγείο
- ο ΔΕΠΠΣ Νηπιαγωγείου και όνομα
- ο Προτάσεις διδακτικής προσέγγισης
- ο Αντιγραφή του ονόματος ναι ή όχι;
- ο Προτάσεις-Παραδείγματα

ΔΕΠΠΣ Νηπιαγωγείου και όνομα

Στο ΔΕΠΠΣ του Νηπιαγωγείου γίνεται αναφορά στο όνομα του παιδιού:

ο Παιδί και Γλώσσα: Γραφή

- ✓ Γράφουν το όνομα τους στις εργασίες τους με κεφαλαία ή και πεζά γράμματα
- ✓ Τα παιδιά συμβουλευονται τον πίνακα αναφοράς ονομάτων για να γράψουν το όνομα τους στις εργασίες τους, χωρίς όμως αυτό να επιβάλλεται.
- ✓ Ααντιγράφουν λέξεις που εξυπηρετούν λειτουργικές ανάγκες και ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα τους

Πχ να γράφουν το όνομα τους ή τον τίτλο του βιβλίου που δανείστηκαν στη βιβλιοθήκη...

ΥΠΕΠΘ (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) για το Νηπιαγωγείο και Προγράμματα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων.* σ. 597. Αθήνα: ΟΕΔΒ.

Προτάσεις διδακτικής προσέγγισης

- **Αποφεύγουμε** τις διαδικασίες γραφή του ονόματος υπό μορφής άσκησης (πχ φύλλο εργασίας της μορφής γράψε το όνομα ή αντέγραψε το όνομα σου), ή στα πλαίσια συγκεκριμένης διδασκαλίας γύρω από το όνομα χωρίς να υπάρχει λόγος και νόημα για την πράξη αυτή πχ συγκεντρώνουμε τα παιδιά στη παρεούλα και ζητάμε να μας πουν πώς γράφεται το όνομα ενός συμμαθητή τους ή το δικό τους, ποια γράμματα έχει κ.τ.λ.)
- **Επιδιώκουμε** να οδηγούμε τα παιδιά στην ενασχόληση με το όνομα τους:
 - Με τρόπο φυσικό και αβίαστο μέσα από καθημερινές πρακτικές ή δημιουργώντας μια ανάγκη πχ αναζητώ το συρτάρι μου για να βάλω την εργασία μου μέσα ή γράφω το όνομα μου στο παρουσιολόγιο για να δηλώσω την παρουσία μου στην τάξη, εξετάζω τα ονόματα των συμμαθητών μου προκειμένου να βρω ποιοι είναι οι υπεύθυνοι της τάξης, γράφω το όνομα μου στην ευχετήρια κάρτα που θα δώσω στη συμμαθήτριά μου που γιορτάζει για να ξέρει ποιός είμαι κ.τ.λ.
 - Μέσα από διαδικασίες που έχουν νόημα και ενδιαφέρον για αυτά π.χ. καταμετρώντας τους πόντους του κάθε ενός σε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι, ή δημιουργώντας ένα σχετικό με το όνομα επιτραπέζιο παιχνίδι, φτιάχνοντας την ταμπέλα του μπακάλικου τους ή τον προσωπικό τους τηλεφωνικό κατάλογο για να έχουν τα τηλέφωνα των φίλων τους κ.τ.λ.
 - Μέσα από παιγνιώδεις διαδικασίες (παίζοντας ένα σχετικό με το όνομα παιχνίδι)
 - Μέσα από διαδικασίες που τονίζουν το λειτουργικό χαρακτήρα της γραφής του ονόματος π.χ. Γράφω το όνομα μου για να διευκολύνω μια κατάσταση όπως να οριστούν οι βοηθοί της τάξης τη συγκεκριμένη ημέρα, να δηλώσω συμμετοχή σε μια ομάδα κ.τ.λ.
 - Έμμεσα μέσα από δραστηριότητες που πραγματεύονται άλλα πράγματα π.χ. κάνουν κυκλοφοριακή αγωγή και φτιάχνουν δίπλωμα οδήγησης, ψηφίζουν και δημιουργούν ψηφοδέλτια, καταμετρούν ψήφους, πάνε ταξίδια και φτιάχνουν το εισιτήριο τους, το διαβατήριό τους και την ταυτότητα τους κ.τ.λ.

Προσεγγίζοντας το όνομα μέσα στο Νηπιαγωγείο Αντιγραφή του ονόματος ναι ή όχι;

ο Συχνά στο νηπιαγωγείο ζητείται από τα παιδιά απλά να αντιγράψουν το όνομά τους κάτι που οδηγεί στη μηχανική απομνημόνευση του. Ωστόσο, με τον τρόπο αυτό τα παιδιά απλά απομνημονεύουν γράμματα χωρίς να είναι σε θέση να ενεργοποιήσουν μηχανισμούς αποκωδικοποίησης (Στελλάκης, 2000- Στελλάκης, 2002)

ο Προκειμένου να αποφευχθεί η απλή απομνημόνευση του ονόματος και να αρχίσει το παιδί να ανακαλύπτει την ηχητική αξία κάποιων γραμμάτων του ονόματός τους *ο/η νηπιαγωγός πρέπει:*

Αντιγραφή του ονόματος ναι ή όχι:

- ✓ *Να αποφεύγει την εμπλοκή των παιδιών σε διαδικασίες μηχανικής αντιγραφής του ονόματός τους*
- ✓ *Να αναζητά πώς σκέφτεται το παιδί προκειμένου να αναγνωρίσει το όνομά του*
- ✓ *Να ζητά από τα παιδιά να επιχειρηματολογούν και να αιτιολογούν την επιλογή τους (πχ πώς ξέρουν ότι εκεί γράφει το όνομά τους και γιατί να μην το γράφει κάπου αλλού, πώς είναι σίγουρα ότι έγραψαν το όνομά τους και όχι κάποιου άλλου που αρχίζει από το ίδιο γράμμα κτλ)*
- ✓ *Να παρακινεί τα παιδιά να παρατηρούν το όνομά τους και να εστιαστούν και σε άλλα χαρακτηριστικά του ονόματος όπως δεύτερο, τρίτο τελικό γράμμα κτλ.*
- ✓ *Να αποφεύγει να δώσει λύση στα παιδιά αλλά να τα παρακινεί να αναζητήσουν που μπορούν να βρουν την απάντηση (πού μπορούν να βρουν το όνομα τους γραμμένο προκειμένου να το γράψουν ή να διευκρινίσουν τυχόν λάθη που μπορεί να κάνουν στη γραφή ονομάτων ή να διαλευκάνουν τυχόν παρανοήσεις ως προς το σε ποιον ανήκει κάποιο όνομα κτλ)*
- ✓ *Να παρακινεί τα παιδιά να μπουν σε διαδικασίες αναζήτησης του ονόματος και σύγκρισής του με τα ονόματα των άλλων παιδιών προκειμένου να επικεντρωθούν στα επιμέρους στοιχεία που το απαρτίζουν και τέλος να το αξιοποιήσουν προκειμένου να παραγάγουν επιπλέον λόγο (στη γραφή άλλων κειμένων)*

Για ποιους λόγους τα παιδιά γράφουν το όνομα τους

- ο Για να δηλώσουν την ταυτότητα τους
 - ο Για να προσδιορίσουν τον προσωπικό τους χώρο (συρτάρια, κρεμάστρες, θέση στο ταμπλώ εργασιών κτλ)
 - ο Για να δηλώσουν την ιδιοκτησία τους σε κάτι (μολύβια, σουπλά φαγητού, μαρκαδόρους, παιχνίδια κτλ)
 - ο Για να δηλώσουν ότι είναι οι δημιουργοί ενός έργου (εργασίες, ζωγραφιές, κατασκευές κτλ)
 - ο Για να δηλώσουν την παρουσία τους στην τάξη (παρουσιολόγιο - απουσιολόγιο)
 - ο Για να δηλώσουν συμμετοχή σε κάτι (σε ποια ομάδα θα παίξουν, πίνακας υπευθύνων της τάξης)
 - ο Για να επικοινωνήσουν, να στείλουν ένα μήνυμα επισημαίνοντας τον αποστολέα ή και τον παραλήπτη (ευχετήριες κάρτες, προσκλήσεις, επιστολές, μηνύματα σε φίλους κτλ)
 - ο Από απλή ευχαρίστηση
- (Στελλάκης, 2000 - Στελλάκης, 2002 - Θεοδωρακάκου, 2007 - Θεοδωρακάκου, 2009)

Προτάσεις - Παραδείγματα

- Προκειμένου να οδηγηθεί το παιδί στην εκμάθηση της γραφής και ανάγνωσης του ονόματός του και στην αξιοποίηση αυτής της γνώσης στην κατάκτηση του γραμματισμού πρέπει:
 - ✓ Να δημιουργηθεί ένα πλούσιο, σε ερεθίσματα γύρω από το γραπτό όνομα και σε σχετικό υλικό, μαθησιακό περιβάλλον και να αξιοποιηθεί με σχετικές δράσεις
 - ✓ Να επιδιωχθεί η ενασχόληση με το όνομα μέσα στην καθημερινή ζωή της τάξης για την κάλυψη καθημερινών αναγκών
 - ✓ Να επιδιωχθεί η ενασχόληση με το όνομα μέσα από διαθεματικές δραστηριότητες
 - ✓ Να επιδιωχθεί η ενασχόληση με το όνομα μέσα από το παιχνίδι

